

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre.....	24 kor. (12 frt)
Félévre.....	12 „ (6 „)
Negyedévre.....	6 „ (3 „)
Egy hóra.....	2 „ (1 „)
Egyes szám.....	5 Btér (4 kr.)
Vidékre.....	10 „ (5 „)

Megjelenik mindennap

korán reggel.

Ünnep és vasárnap után is.

Kolozsvár, 1904.

UJSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. PAPP JÓZSEF.

SZERKESZTŐSÉG

KIADÓHIVATAL

Egyetem-utca 7., (Lyceum-nyomda.)

HIRDETÉSEK DIJA:

Hegyeszög centiméterenként 3 fillér.

Hozzájárulók és kérésedők kedvezményben részesülnek

Nyilttér megállapodás szerint.

Vasárnap, augusztus 28.

Csönd a politikai életben.

Kolozsvár, aug. 28.

(g.) A magyar politikai életre csönd borult. A parlament üléseinek megszűnésével bedugultak a politikai élet szellentyűi: mintha politikailag nem is élénk, olyan hallgatás áll be a magyar közéletben.

Jó volna ez a pihenés akkor, ha a parlamentben valóban és mindig a nemzeti élet lüktetne, ha a parlament csakugyan a magyar nemzet vérkeringésének gyűjtő ere lenne. Ez esetben reá férne a nyugalom és igazolt lenne a csend, mely a díszes parlamenti palotát most körülveszi.

De akár üléseznek a képviselő urak, akár nem: a nemzeti közérzés, a nemzeti vágyak és törekvések kívül vannak azon. Hiába dörömbölnek akkor, mikor népek a parlament terméi és hiába kopogtatnak most, mikor senki sincs benne: mindaz, ami e haza idővére és javára van, bebocsátást és meghallgatást nem talál.

A nemzet kívül van akkor is, most is. Nincs más teendője mint elgondolkodni a haza sorsán. De az idő most alkalmasabb erre. Aktuális sérelmek nem háborgatják lelkiüket. Csak az örök és állandó sérelmek: hogy ez a nemzet nem lehet az és azzá, amivé a sors és a történelem által elhivatott, önálló, független, szabad nemzet.

A miniszterelnök geszti birodalmában most fonogatják a kötelet, melylyel ismét oda kapcsolnak bennünket Ausztriához. Az őszi parlamentre vár a kiegyezés megkötése, a véderőjavaslat letárgyalása ujonctöbbséggel olyan kérdések, a melyek érdemesek arra, hogy már most elgondolkozzunk azoknak konzekvenciáit felett.

Semmi kilátásunk sincs arra, hogy elszakadhassunk a mi gyűlölt társunktól: Ausztriától. S még kevesebb reményünk arra, hogy legalább a vámsorompókat felállít-

hassuk a Lajthánál. Ellenben erős az aggodalmunk az iránt, hogy a közös hadsereg ismét clyan mervő verálodozat többletet fog követelni tőlünk, a mely ellen a parlamenti harc legélesebb fegyvereit kell harcra vinnünk. S mindezek mellett alaposnak látszik az a feltevés, hogy a parlamenti szőlásszabadság, a házszabályokban lefektetett parlamenti alkotmányos biztosítékok ellen készítenek egy merényletet abban a kohóban, a melyben elakarták olvasztani egész nemzeti létünket.

Mindezt most készítik elő, ott, a geszti kastélyban. Ketten vannak ők most együtt: Tisza és István és K u e n - H e d e r v á r y Károly grófok. E két név viselőjének módjában lenne megfordítani Magyarországot sorsát. Módjukban lenne, hogy megnyissák e nemzet részére az életető erő buzogó forrásait és megtermékenyítsék vele egész nemzeti életünket. Módjukban lenne, hogy e nemzet gazdaságának, megerősítésének, a nemzeti erő gyarapodásának csatornáit vezessék bele a nemzeti élet hatalmas folyamába, hogy tartalmat adjanak a magyar nép életének, fáradozásainak és megbecsüljék ennek a nemzetnek multját és küzdelmeit.

Mindez azonban nem fog megtörténni. Tisza és K u e n : e két név kötelez. Kötelezi viselőjüket a c s á s z á r iránti hűségre, az Ausztria iránti szolgaságra és a magyar nemzet elnyomására. E két névnek is van multja: szomorú, dicstelen mult; s van jövődjője: az egyéni érvényesítés és az udvari kegy reájuk nézve hasznos jövődjője. Hát ne várjuk mi, hogy most azon töprenkednek, hogy elhárítsák e nemzet lételének amugy is borús ege felé tornyosuló, vészjelző fellegeteket. Ne várjuk mi, hogy a nehéz megpróbáltatások viharát elzavarják tőlünk.

S ezért most a politikai élet csöndessége közepette készülődünk az elkövetkező nagy harcokra. Nagy csatát kell vívunk, de örökös fe-

lettünk a magyarok Istene. S talán ha már nekünk nem segíthet, hát amoda sem fog segíteni. S talán sikerülni fog kivenni e két ember kezéből Magyarországot kormányzatának gyeplőjét, mielőtt még örvénybe döntenék az egész magyar nemzetet. S csöndes lesz mindig a magyar politikai élet: az egész magyar nemzet hozzáfoghat a nemzeti erőgyűjtés és gyarapodás nagy munkájához.

Ki az osztrák érdekekkel.

Ira: Heutaller Lajos orsz. gyűl. képviselő.

Régóta tudhatjuk, hogy Magyarország csak akkor lesz képes fenállani, ha politikai és gazdasági ügyeiben megvédi vitális érdekeit. Ha tudniillik magának dolgozik és ha munkájának minden gyümölcse és tevékenységének eredménye az övé marad s nem más, az osztrák szövetséges, vája azt zsebre. Ez a tétel gazdasági önállóságunk egész titkának a kulcsa.

Mert a népek nemzetek vagyonsodása az, ha keresményüknek, vereküknek tevékenységük maguk szedik le, maguk élvezik: a gyümölcset ők fogyasztják el. T h á t , amit mi magyarok csinálunk, amit készítenek, a mit építünk, az legyen mind a miénk, nem úgy, mint most, amikor hazánkban majdnem minden városban felépült a sok lakatya, kaszárnya és ez mégsem a magyaré, hanem az idegen, az osztrák katonáé. A kaszárnyán belül magyar törvény nem parancsol. A lakatya kapuján túl magyar szót nem hallhat. Ott a kenyérkereső magyar csak szolga. A kenyérgyártó osztrák az ur.

Pedig Ausztria csak szövetségesünk volna, nem urunk, gazdánk, parancsolónk, mégis zsarnokoskodik felettünk. Az rég óta Ausztria századok és századok óta gy gy viselkedik Magyarországgal szemben, amint bának az angol a zuluakkal, vagy az asanti népekkel s ahogy elbánt a spanyol Amerika benszlőttjei.

Pedig 1867-ben újra szerződést kötöttünk Ausztriával. És dacára ennek, ha azóta Magyarországon akár az ipar, akár a kereskedelem lendült, akkor a bécsi Burg urai rögtön kettévágják a nemzeti vagyonsodásnak élető gyökereit.

Ez az oka, hogy hazánk e maga földmivelése mellett nem bír ipar-állammá alakulni. Ez az oka, hogy Magyarországon nem lehet a kereskedést meggyökerezetni.

Pedig osztrák szövetségesünk tudja, hogy a nagy adóterhek súlya alatt a magyar mezőgazdaság végső erőfeszítést teszi. És ennek dacára az osztrák szövetséges elzárja állatteny-ztőnk elől a bécsi piacot.

Gabonatermelőink megrontására életbelép tették a vasuti tarifák, hogy Galicián keresztül az orosz gabonát szállíthassák s ezzel a mi gabonáinkat nyomják s szorítják ki a piacról.

Az osztrák szövetségesek azt akarják, hogy rongy ipartermékeknek mi legyünk örök időkre a fogyasztói. Adnak drága pénzen rosszat. S nem engedik, hogy olcsó pénzen jót vásárolhassunk Angol, Francia- vagy Németországban, mert akkor rossz portékájuk a nyakukon rothadna. Ez esetben Magyarország megszűnnék az osztrák ipar piaca lenni.

Ezek tehát nem szövetségesek! Ezek uszáraskodó kufárok. Nem szövetségesünk nekünk Ausztria. Ha szövetségesünk lenne, akkor nem viselné magát velünk szemben oly galádul, ahogy csak ellenséges népek szokás és lehet viselkedni. Schönerer ur nem kórtárszna zsebeinkben; Beck és Albori urak nem forgatnák meg rosszads pak-fung kardjaikat legszentebb nemzeti érzelmeinkben.

A Burg urat, amennyire tőlük telik, megmérgezik nemzetünk erkölcsi életét és megrontják nemzetünk anyagi emlékedését.

Ahol csak tehetik, rágalmaznak. Ránk szólnak minden szitkot és piszkot. És ami fő, bármilyen visszavonulás és támadás kezdődik ellenünk határainkon belül a nemzetségek között, azoknak élető szálai rendszeren a bécsi Burg tanácskozó terméinek zöld asztalán nyulnak el.

Bizony furcsa kis szövetségesünk ez az osztrák! Velük szövetségben tartjuk a „közös” hadsereget. És ennek dacára ez a hadsereg a magyar szót, törvényt, alkotmányt, érzelmet, magyar királyt nem ismeri. Mert mi csak a hadseregnek terheit viseljük. Pénzt adunk. Katonát állítunk. De a tisztok közt csak öt százaléka magyar; a többi 95 százaléka Európa összes nációiból kikerült sikonfutó Soldatenkind.

Nem szövetségesünk nekünk az osztrák, hanem hódolónk. Leigázó rabszolgatartónk. Hiszen azt csak nem tagadhajta senki, hogy India az angolnak meghódított gyarmata. És ennek dacára Anglia indiai hadseregében aránylag sokkal több benszlőtt tiszt szolgál, mint nálunk a közös hadseregben.

Ausztria tehát nem szövetségesünk, hanem leigázónk. Brutális elnyomónk. Vágya és végcélja az, hogy végleg hatalmába kerítsen itt mindent. Ősi törvényeinket letörje s miniket örökös tartományok színvalóvá silyeszeze.

Ezzel szemben nekünk össze kell szedni gazdasági és politikai erőnket Ausztriával szemben. Összeszedni és harcba vinni, a míg egyes emberek vagy csak pártok állanak szemben Ausztriával, addig az kevés, csekély dolog. Semmi.

A kicsi dolog nem képes érvényesülni.

De ha a nép, a nemzet milliói át és átérzik, hogy a mi most a küszöbön van, a nagy közgazdasági kiegyezés kérdése, az nem egyes emberek ügye, nem pártok érdeke, nem politikai kérdés, hanem kenyérkérdés, zsebkérdés; a nemzeti lét, az ország fennállásának, fennmaradásának létérdeke akkor képesek leszünk jogainkat Ausztriával szemben kivívni, dacára a kormányának és prepostjának, mely mindig gát volt s maig a mai áldatlan szövetség fennáll közti és Ausztria közt, gát is fog lenni, mert a haza gazdasági és politikai létérdekeinek kivívását folyton akadályozza.

Csak hogy nem is zolt, nem is lesz oly hatalmas gát soha, melyet egy felháborodott nemzet hullámai el ne tudnának söpörni. És el is söpri, mihelyt az egész nemzet ezt kiáltja: Ki az osztrák érdekekkel Magyarországból!

A japán—orosz háború.

— Express tudósítás. —

Budapest, aug. 27.

Kuroki még sem várja Port-Artur elesét, hanem előnyomul. Tegenelöl előőrsi csatározás volt, amely később kemény ütköztet fejlődött s a vége az lett, hogy az oroszok visszavonultak. Természetes, hogy ez a visszavonulás, mint mindig, most is egy magasabb célnak volt az eredménye. A japánok azonban nem sokat törődnek az oroszok magasabb színvonalu taktikájával, hanem ott szerencze területet és előnyt, ahol alkalom van rá. Az elfoglalt területet azután hadműveletük újabb bázisául rendezik be, amint ezt tegnap is történt.

Port-Artur ostroma halad a maga misztikus útján s a legellenmondóbb hírek, melyek onnan érkeznek, egyáltalán nem alkalmasak arra, hogy a helyzetről tájékoztatást nyújtsanak.

Mi hír a tengeren?

London, aug. 27.

Itt nagy elégtellegel fogadták a cári utasítást a Szmolenszk és Pétersburg önkéntes flottabeli két cirkáló megrendszá-bályozásáról. Les Palmaból táviratozzák, hogy a Cap Juby fok mellett még mindig cirkálnak orosz hajók. Arrafelé látták, mikor szénszállító gőzösről szemet raktak át az orosz cirkálóra. Azt hiszik, hogy az illető hajó a „Commander” feltartóztatója a „Szmolenszk” volt. Állítólag újabb utasításait a keresésére indult két angol cirkáló már át is adta parancsoknak. Biztosra veszik, hogy az orosz önkéntes flotta garázdálkodása most már véget ért.

Tokió, aug. 27.

A tengeren a reudes forgalmat semmi sem zavarja többé. A kereskedelmi gőzöskö-

TÁRCA.

Hódmezővásárhely és kiállítás.

Ira: Oláh László.

Nem tagadom, hogy némi elfogultság veit erőlt rajtam, — midőn Hódmezővásárhely kiállítására utaztam. Kevésbé ösmerem e várost, hiszen nem volt alkalmam személyesen meggyőződni e város nagyságáról, kultúrájáról, gazdaságáról, — de még kevésbé volt fogalmam arról, — hogy itten ebben a nagy városban intelligens elem, virágzó mezőgazdaság s bármily versenyt kiálló ipar s a kor színvonalán álló kereskedelem létezhezzék.

Én e várost úgy ösmerem s annak tudatában voltam, hogy Hódmezővásárhely egy nagy alföldi földmives város, hol egy főbíró a város feje, ura, basája s ebben a basáskodásban segítkezik a közégi albirák, melyek egyike bagatell bíró, másika adó-szedő; ezeknek pedig adjunctusai a 4. közégi esküdt. Természtes, hogy a képzletben tovább is haladva úgy rémlett, (mert már most, hogy e várost megösmertem ösziótén mondhatom, hogy csak rémlett), hogy ez előjáróságot kiegészíti nyolc kis-bíró és tizenhat bakter.

Némileg azonban ezt a várost a Pallas Lexikonából mégis ösmertem.

Itt bizony elég kevés helyet szántak ennek a nem városnak, mert általános ösmeretése, címéről kívül alig terjed száz sorra. Ha jól emlékszem eme városban voltak socialista zavarok, melyet mohón olvas-tam annak idején az újságokból, de bámul-tam most, hogy e népet megösmertem, hogyan és mi módon keletkezett itt socialismus, mikor e répi józan gondolkodású és vagyonos!

De híres volt e város arról is, hogy méregkeverési pórei asszonyai jóvöltából, világ szerle oly port vertek föl, mely e máskülönb szől városnak jó hírnevét sok időre kockára tették.

Dehát ugyiltszik, hogy ez mind csak afféle mende-monda volt, csinálva-csinál pletyka mely csak azért keletkezhetett, hogy ezt a törekvő, magyar várost befekettítsék.

Amde mindegy. A pletyka megvolt. Szárnyait szerte-szét a nagy világban s hogy ez megszűnjék a lelkes polgárok és a tanács buzgólkodása folytán olyan kiállítást rendeztek, mely Hódmezővásárhelyt az ország első városai közé emeli és másfelől alkalmat nyújt minden látogatónak arra, hogy meggyőződjék ellenkezőjéről annak, a mit az újságok úgy socializmus, mint méregkeverési ügyben világgá kúrtáltak.

Egy modern törekvő várost találtam Hódmezővásárhelyben.

Intelligens előjárósággal, (törvényhatóság mint Kolozsvár), intelligens gazdálkodó és iparos osztályival.

Ob vajha minden magyar város ilyen lenne. Szocializmusnak se híre, se hamva, — hogy méregkeverők az asszonyok — az kétségtelen, — de nem vegyileg vagy más uton előállított méreggel veszedelmek a férfiakra, hanem szemük tüzevel, lelkük varázsával s szívük melegségével. Annyi szép nő, asszonyt és leányt keveset lehet találni e ország bármely városában mint itten. És nehogy azt gondoljátok, hogy ezek valami középnővérsé alakok? Világért sem! A nők, valamint a férfiak szép magas növésűek és a nőnem legnagyobb része valószínűs junói alak. Magas és sugár, mint a cédrus, karcsú mint az őzike és kegyes és bájos mint megannyi angyal s így ne csodálkozzon senki sem, ha méreg keverés hírébe keveredik, mert bizony ezek a szerelem mérgét keverik s az oly veszedelmes

ital, hogy vagy hódol az illető a keverőnek, vagy elpusztul.

Sok vidéki kiállítás — eltekintve a fővárosi 85-iki és 96-iki kiállításoktól — látogatam meg ebben az országban és éppen ezérl, mert láttam sok ciomát, fényt kifejteti, azok reám egyáltalán semminemű különös hatással nem voltak; mert drágák, költségesek és a legtöbb esetben eredmény-nélküliek valának.

Mig a hódmezővásárhelyi nemes egyszerűségével és nagy gazdaságával nemcsak meglepett, de elvarázsol. Honnan nyerte a rendező bizottság és ennek farsad-ságot nem ismerő elnöke Szalay főkapitány ur a tudást, az impulzust arra, hogy ne a külsőségre adjon, hanem a beltartalomra, mert a cioma, a fény elkápráztatja ugyan az embereket, de ha beltartalom nincs, kárba vesztet minden fáradság. Az aránylag fiatal, de úgy látszik sokat tapasztalt főkapitányunk igaza van, hiszen ez a hódmezővásárhelyi kiállítás oly egyszerű külsőleg, mint a magyar nép, de oly fényes és figyeleműket minden irányban vonzó belsőleg, hogy kalapot emelhetünk a rendező bizottság agilis elnökének, Szalay főkapitány urnak.

Portengerben uszott a város, mikor megérkeztem. A vasutól bevívő uton a kiállítást megérteni kívánók ezrel haladtak, de nem ám oly szegényes öltözetben, mint a mi erdélyi népünk, hanem selyem ruhában, némelyike selyem himzett nyakendő-jét is magával cipelve (megjegyezni kívánom, hogy egy-egy nagy kendő 2—300 ft értéket képvisel!) haladt a széles aszfalt járdával ellátott utcán.

Engem a főkapitány ur vitt szállásomra egy vendéglőbe, melyet akkor először is talán utoljára láttam s ott szobát nyitított számomra, — melyet azonban a kiállítás tanulmányozás céljából jelen volt kolozsváriak szívessegéből igénybe nem vettem s oltékintve ama néhány órától, melyet a kiál-

lítás megtekintésére használtam föl — minden időmet egy kedves polgári család körében töltöttem, — hol se hossza, se vége nem volt az igazi magyar vendég szeretetnek, — melyért itt e lapok hasábjain is a kolozsváriakkal együtt igaz köszönetemet nyilvánítottam.

De ezt a magyar barátságot, vendégszeretetet megelőzőleg végig futottam a kiállítást s aztán elmentem a Déli M. Közművelődési Egyesület főkönyvű alakuló közgyűlésére. Sokan voltak ottan, — különösen a női nem, szép számmal volt képviselve, — de nem voltak elegenden s így kétszeres értékkel bírt a jelenvolt testületi elnököknek, intézetek és egyletek elnökeinek kijelentése, — hogy nemcsak üdvözlök a mozgalmat, de mindnyájan úgy ők, mint a vezetők alatt álló egyesületek nevében kijelentik és kijelenthetik, hogy mindmennyi testület, intézet, egylet, nem csak testületileg, de egyenként is köteleességüknek tartják az egyesületbe való belépésüket. Azután Kun Béla általunk is jól ösmeret preta és szerkesztő adta elő az az alkalomra irt „Magyarág” című jeles költőmennyét, melynek nyomában frenetikus taps és a jelenvolt notabilitások öszinte üdvözlése következett.

Ezután megindult a népáradat oly erős volt a tolongás a kiállítás helyiségeiben és kül helyein, hogy veszedelmes volt a járás kelés. Eljötték ide a szegediek, makóiak szentesiek, gyulaik, csabaik, Orosháza, Szabadka, Arad és a nagy Alföld valamennyi városa és községe elismeréssel adóztak és a legjobb emlékekkel távoztak.

Mit emeljek ki a kiállítás látott tárgyak közül. A fa és butor ipart, a vas és fémipart, az agyag és kőipart, építő és sok-sorosított ipart, fonó, szövő és ruházati ipart, bűriipart, az élelmiszer kiállítást, a gazdasági gépek, eszközök és járművek kiállítását, segéd és tanonc munka kiállítását, a női munka kiállítását, a házi és népi-

kippeket, vagy a mezőgazdasági termények, termékek háztartási és élelmi cikkeket avagy kertészeti kiállítást, jászgi kiállítást, vagy a néprajzi tipikus kiállítást, melyhez hasonló ez országban nincs és nem lehet, vagy talán a remek művészeti kiállítás?

Egyenként is különös méltatást érdemelnek, de így együttesen oly teljes egész képeznék, melyért elismerés illeti a nagy magyar Alföld e kiállítás révén az első közé avangirozott városát Hódmezővásárhelyt.

A kiállítások azok, hol tanulni okulni lehet és így minden gazda, iparos, — de különösen kereskedő határozottan mulasztást követ el, — ha a kiállításokat csak a lapokból ismeri meg és nem közvetlen tapasztalatból.

Itt van például Kokron József kötszövő kiállítás, mely minden irányban és minden tekintetben vatekedik a külföld bármely szövő-gyárával s hivatala van, hogy a Jaeger féle híres alsó ruhákat kellő felkerülés esetén, hazánkól kiszorítsa, aztán a tojás költő-gép minden várakozást felülmul és célszerűségénél fogva a baromfi tenyésztést hazánkban oly fokra emelheti, hogy a nagy külföldet baromfiakkal bőven elláthajuk.

Száz és száz különböző kiállítási tárgy van körül megemlékezni kellene, de nem lehet, mert kicsiny a hely. Hanem ajánlom, mindenkinek, gazdának, iparosnak, kereskedőnek, hogy e kiállítást tekintse meg s egyben keresse föl a főkapitány urat Szalayt, ki készséggel ad utbiigazítást minden irányban s azután, ha kifáradt Pásztor Imre urat a Szegfü-utczában, hol nemcsak szíves vendéglátásban lesz része, de csendes otthonra is talál.

Újv neked Hódmezővásárhely, haladj meg, kezd ti utadon. Te egyik büszkesége a nagy magyar Alföldnek, — a hamisítatlan magyarságnak!

Ferencz József keserűviz

az egyedül elismert kellemes izú természetes hashajtószer

C. a legnagyobb bátorsággal közlekednek. sirtókra azt a hírt közlik dróttalan táviró útján, hogy Port-Artur előtt tényleg elűgyedti két orosz torpedóromboló, egyet pedig Santung irányában láttak elsüllyedni. Vladivostok előtt Kamimura jelenti, hogy onnan hetekig nem fenyegetheti a szabad hajózást semmi veszedelem. Sanghaiból érkezett jelentés szerint, az orosz hajók lezserelése folyik. Hajóink még mindig a kikötő előtt foglalnak állást.

London, aug. 27.

A „Daily Chronicle“ hárctéri tudósítója táviratozza: Inkauba 50 óriási japán szállítóhajó érkezett. Óriási mennyiségű élelmiszereket, vagy 50 hatalmas ostromgyűt, rengeteg lőszer és hadifelszerelést raknak partra. Az utolsó öt hajó katonákkal éppen most hajózott a kikötőbe. Ujabb csapatszallítványokat is várnak.

Az ostrom.

Tokio, aug. 27.

Távirati jelentés érkezett, mely szerint az előkészületek végleg befejeződtek s az általános roham már holnap hajnalban megindul. Tokióban óriási izgalom keltett a hír. A lakosság hangulata mégis lelkes s biztosra veszik, hogy pár nap alatt Port-Artur csakugyan elesik.

Pétvárv, aug. 27.

A hivatalos lap jelenti Liaojangból 26-áról: A 26-ra virradó éj az oroszok és japánok hadállásaikban töltötték 5 versznyi távolságban. Hajnalhasadtakor megkezdődött a japánok támadása az egész vonalon. Dél-égytől 10 órakor Liaojangban délkelet felől ellégűzés volt hallható, épűgy este.

Pétvárv, aug. 27.

Miklós cár ma délután a doni kozáktérleten lévő Novo-Cserkaska megy csapatszemlére.

Erdőégés Borszéken.

— Hamis hírek. —

Kolozsvár, aug. 26.

A következő levelet kaptuk:

Tokintetes szerkesztőség! Az „Ellenzék“ e hó 22-iki számában a következő közlemény állott:

„Erdőégés Borszéken. — Borszéken, mint tudósítónk jelenti, még mindig égnék az erdők. Az égés a föld közvetlen közeléig jutott már. Ejjelenként a füst lezuhadt a föld fölé s a levegőt rongja. Egy tartós esőtől reméljük, hogy elfojga oltani a tüzet.“ Igen kérem, hogy ezt a rövid, de eléggé megdöbbentő hírt, egyfelől a Borszéken fűrdőző közönség megnyugtatása és tájékoztatása, másfelől a székesföldi kirendelés erdőfeltárgyelőségének reputációja érdekében rektifikálni sziveskedjék, mert a főszerkesztő itt léte a kalmával meggyőződött arról, hogy az égés korántsem jutott a föld közvetlen közelébe s meggyőződött arról is, hogy nem az esőtől reméltük a tűz eloltását, hanem fizikai erőnkönk képsit, azonnal hozzá fogtunk annak lokalizálásához, a mi a roppant szárazságban s a majdnem folytonos szélben, az itteni viszonyok mellett, bizony nem volt egészen könnyű dolog.

Mert Borszék közűs lakosságának nincsen sem egy talpalatnyi erdeje, sem legelője, hanem egy a fát, mint a legelőt nap-számberőből veszi a dírtól vagy a szárhégyi közbirtokosságtól, mint tulajdonosoktól. Erdei tűzek oltására tehát nem igen érkezik, de nem is igen akar menni, mert a nevezett közbirtokosságok még a száraz hulladék fát is pénzért adják a borszékenieknek. Gyergyó-Dírtó és Szárhégy közűségei pedig, a hol a tulajdonos közbirtokosságok laknak, gyalog fél napi járásra vannak a Borszék körűli erdőtől. De a tulajdonosok maguk sem sokat törődnek az erdeikben, amúgy is gyakori tüzekkel, mert ők az erdő nagyobb részéből legelőt szeretnének csinálni. A tűz oltására saját jószántukból nem igen s csak nagyon későre mennek ki.

Ilyen körűlmények mellett nagyon sokszor kellett az itteni közűségi előjáróságot, csendőrséget, fűrdőbőrűt s távirát megke-re-szűnk, míg jó szóval és fonyogóttalson anynyi embert összehozunk, sikerült hogy a két ellentétes helyen majdnem egyszerre kellett tüzet lokalizálni képesek voltunk.

Az első tűz augusztus 15-én délután keletkezett a gyergyó-dírtói közbirtokosság „Tinova“ nevű fiatal fenyő erdőjében, a szénbányától délnyugatra mintegy fél km. távolságban, egy régebben kihasznált, fatuskókkal, fahulladékkal, avar és málnával bélt területen. Ezt a tüzet, amely egészen a bányatelephöz tartozó területig terjedt, s úgy a szénbányát, mint a szomszédos álló és értékes erdőt, de meg Alsó-Borszék közűsége is nagymértékben veszélyeztetette, Bíró János kir. alerdfelügyelő intézkedésére a csendőrség által kirendelt közűségi lakosokkal, a bányatiszt által rendelkezésre bocsátott bányamunkásokkal és borviztől lányokkal — a bányatiszt hathatós közreműködésével — 16-an délután lokalizáltak és hogy az a nagy szárazság és napontként ke-re-kedett több órai szél dacára sem terjedett tovább, az onnan van, hogy a tüzet egy megfelelően utasított erdőőr vezetés alatt 10 emberrel több napon és éjjelen át, szigorúan őriztették.

Itt mintegy 15—20 kat. holdnyi területen égett el a fiatal erdő. Még ezt a tüzet el sem hagytuk, mikor 16-án este ott már jelentést kaptunk a másikról, a mely a fűrdő-teleptől észak-keletre 3—5 km. távolságban, a fűrdőterület szomszédosságában, a gyergyó-szárhégyi közbirtokosság „Kabola sarka“ nevű erdejében keletkezett s minthogy 80 kat. holdon veszélyes mértékben dübörgött, mert a részben letarolt, részben csak átszállalt terület szintén tele volt fatuskókkal, ledöntött fákkal, fahégyekkel és más hulladékkal, avar és málnával. A tűz a roppant szárazságban

és szélben nemcsak eme hulladékon, hanem felkapva a szakadás zuzmóval és mohával tele fenyőfákra, ezek boronán is, borzasztó mértékben terjedett tovább. Nyugatról egy helyen egészen a fűrdő-telephöz tartozó erdő széléig s ha belekaparolt volna egyfelől a „Nagy visszhang“, másfelől a „Kis bókka-havas“ oldalán lévő álló erdőbe, a fűrdő-telep is elhalhatott volna.

Bíró János intézkedésére a csendőrség által „Holló“ közűséből kirendelt, aránylag igen kevés számú oláh munkásokkal a tüzet uralni nem lehetett, a fűrdőbőrűt kiűldöztette az összes tüveggyári és tüzeti munkásokat s mintán többszöri távirati felhívásra és a törvényes következményekre való hivatko-zás mellett, a szárhégyi erdőgazda is előbb 40 — később még 60 munkással kivonult s az erdőfelügyelőség hívására időközben Gyergyószentmiklósról a m. kir. járási erdő-tiszt is megérkezett, sikerült 19-én este a tűz terjedésének határt szabni.

Több napon és éjjelen át való gondos őrzés és fárasztó munka mellett azután sikerült a tüzet teljesen leverti és kioltani, úgy, hogy a napokban volt eső már csak a talaj módjára égő tuskókat és a kövek között levő televényt — mely a nagy száraz-ságban szintén égett — segítette eloltani.

Nem áll tehát az, hogy az égés a fűrdőtelep közvetlen közeléig jutott, mert csak az ahoz tartozó erdő széléig terjedt s nem való, hogy egy tartós esőtől remélték annak eloltása. Mert ha az oltást az esőre bíztuk volna, a tűz a roppant száraz-ságban és majdnem folytonos szélben — miként a lapok szerint másutt történt — bizonyára itt is nagy méreteket öltött volna s áldozatul eshetett volna egyfelől a szén-bánya és Alsó Borszék közűsége az üreghú-tával együtt, másfelől a fűrdőtelep felett és körűli erdőségek is. Az itteni öreg emberek még nagyon élénken emlékszenek az 1867-iki tűzvészre, a melynek 10 ezer kat. hold erdő esett áldozatul.

Okulva az előfordult eseteken, a szé-kesföldi miniszteri kirendelés meg fogja keresni az illetékes hatóságokat az iránt, hogy a Borszékfűrdő körűli erdőknek tűz által való elpusztításának és megrongálásá-nak megakadályozására a legszigorubb szabályokat életbe léptessék s a megfelelő in-tézkedéseket idejében megtegyék.

UJDONSÁGOK.

„Felekezeti tűzcsóva“

vagy

„Lehet-e magyarnak és keresztény-nek lenni?“

Ajánlva: Béli Ákos gróf főispánnak és Apály Ist-ván egyetemi prorektor-nak, mint „A kolozsvári Keresztény Munkás-Egyet-“ védnökeinek szives figye-lmébe.

Előre is kijelentem, hogy erős hitű kalvinista vagyok, olyan „vastagnyaku“-féle, a kik magukat „keresztényeknek“ (Krisztus-féléknek) és nem „keresztények-nek“ (kereszteseknek) vallják. No de hát ez most lényegtelen kérdés, mert nem erő-l akarok írni, sem polemikát folytatni erő-l nem akarok, nem lévén pap, ezt átengedem nekik.

De megragadta figyelmemet egy cím és egy aláírás, mely a nagylejedelmű és mincig igazmondó helybeli „keresztény-szocialista“ lapban jelent meg e hónap 26-ikán.

„Lehet-e magyarnak és keresztény-nek lenni?“ — kérdi a cikk címe, melynek a végén Hangay Oktáv keresk. isk. tanár ur arra kéri az elnököt, legyen szives ötlet is a „Keresztény-Munkás-Egyet-“ munkás tagjai közé fölvenni, kötelezve magát, hogy az egyet elöljait szellemileg és anyagilag támogatni fogja.

En az idézett cím alatt azt vártam volna, hogy minden keresztény magyart vagy magyar keresztényt fölvilágosít a cikk arról, hogy e kettő elválaszthatatlanul egy, s a ki abban született hazája és nemzete iránti kötelességet rója le, ha önmaga is megtartja s másokkal is meg-tartatni akarja tiszta magyarságát és ke-resztényi tőrű mességet.

Azt vártam, hogy az a cikk feltárja a közönség előtt, hogy a veszendőbe menő magyarság megtartására szövetkezett a munkásokkal, hivatkozván keresztényi vol-tukra, s a felebarátai szeretet Krisztusi tanával igyekszik őket hazafias munkára serkenteni, mert veszélyben van a magyar.

Azt vártam, hogy a Hangay Oktáv ur tette és áldozatrakész munkatárságá-nak felajánlása kapcsán a keresztényiséget jellemző keneteljes hangon szólítja mun-kára, vagy miként a „Keresztény-Munkás-Egyet-“ alapszabályai mondják: „Kereszt-ény alapra helyezkedve, békés uton, tör-vényes eszközökkel oldani meg a szocia-lis kérdést.“

Szóval én és velem együtt bizonyára igen sokan, azt vártuk volna a fentide-zett cikktől, hogy a legnemesebb harcot fogja beindítani a „Keresztény-Munkás-Egyet-“ érdekében, melynek védnökeiül szerencsés lehetett megnyerni egy szabad-elvű és szellemű főispánt és egy nagyon tudós és még nagyobb hazafiaságu egye-temi tanárt és prorektort.

Nagyon csalódtam. Amilyen mohón fogtam a cikk olvasásához, épen olyan megbotránkozással dobtam el magamtól az embert és néztem a szörnyszülöttjét, mely a fölvilágosodást terjesztő szabad sajtó-nak jó izlését tönkreszlányítva, bizonyos-gtételi tesz arról, hogy keresztény-egye-sűlet fennállhatásának támogatására faluvégi keresztenséggel csoportosítja az illetle-lenség szótárának szövegét.

Avagy az „ördögön rosszmaju“, „fe-neketlenül szemtelen“, „körűlszagászó“, „megugat“, „veszett“, „fogcsatogató“,

„marakod“, „berzenked“, „meggyanu-sító“, „szemtelentől meghurcoló“, „csahos“, „puffog“, „vallástalan“, „erkölcstelen“, „üzletre spekuláló“, „szemtelent“, „züllött“, „perverz“, „frivol“, stbi. szavak nem-e annak szájából kerülhetnek-e ki, a ki „felekezeti tűzcsóvát“ akar dobni a kolozs-vári felekezeti egyetelés dícséretesen je-lemező magyar társadalomba?

Lehet-e, szabad-e ilyen szavakkal te-lemtől cikkeket sikkra szállani egy ki-fogástalanul művelt főispán és egyetemi tanár védnöksége alatt álló keresztény egyet érdekében?

Ha Önök, mélyen tisztelt védnök urak izlésűkhöz méltónak találják ilyen tar-talmu s talán sértett hüsbágból vagy bosz-zsorból eredt, „Keresztény-szocialista“ ar-gumentációt, úgy ne csodálkozzanak azon sem, hogyha a „nemzetközi“-szocialista munkás-egyletek kiáltványát nagyobb ha-tás: érnek el a munkás-egyletek fejlődé-sében, mert ezeknek intézői már rég be-látták, hogy munkatársaik támogatását és tömörítését csak a felebarátai szeretet Krisztusi tanának hirdetésével tudják igaz-an magukhoz kapcsolni.

Ök már rég elhagyták azt a kiinduló pontot, mikor a „burzsoákat“ és a vagyo-nos osztályt „emberyuzóknak“, „munkás-fosztogatók“-nak titulálták, míg az Önök „Keresztény-egylete“ csak most kezdi „szemtelent“, „perverz“, „züllött“ szavakkal megkeresztelni azokat, a kik tartózkodnak az Önök egyeteli zászlója alá csoportosulni.

Szép, nagyon szép keresztényi predi-káció, mondhatom. Hiszem, hogy Erdély püspökei valláskülömbőség nélkül fognak híveket toborozni az új „Keresztény-Mun-kás-Egyet-“ humanus zászlója alá, mely-nek védnökei Önök, elnöke egy fejtelten riporter s tagjai egyelőre az unitáriusok teológiai dekanja, egy akadémiai tanár, egy Árpád-párti politikus, több keresztény egyetemi ifjú, számtalan öreg asszony s Szent Antal-társulat virágfűzárjából s ta-lán be fog lépni még az orthodox zsidó rabbi is...

Cs-k előre a türelmes „magyarság“ és „keresztényiség“ nevében — a felekezeti egyetértés dícsőségére!

Kalvinista.

Gazdag ember garasa.

Kolozsvár, aug. 27.

A hús levegő már előhírnöke a ősz-nek. Előpült a nyár, a kávéházak e é plántált cserépkertek sárguló lombjai beszélnek a mulandóságról. Még néhány hónap és itt lesz a tél minden nyomorával. Ez a jövő tél pedig alighanem kemény lesz, nemcsak meteorológiai szempontból, hanem a kenyér, meg a szén arányában is. Nagy szükség lesz majd a gazdag ember garasaira.

Emlékezzünk vissza a tavalyi télre. Azok a jólékonysági egyesületek, a melyek a szív névelven jöttéit osztják szét a nyomor enyhítésére, egy kissé tévedtek tavaly a dátumban. Nem szemrehányásképen mond-juk, hiszen azok a derék emberek, a kik a szegénység javára önzetlenül áldoznak pénz-t, időt, fáradságot, csak hálát érdemelnek. Mégis kötelességünk ráterelni a szót arra, a mi volt, nehogy ismétlődjen. A megkészt segítéséről szólnak. Így esett tavaly, hogy a nagy hidegek beálltával jószívű emberek melegező helyet akartak létesíteni, a hová bemenekeülhet az utca vértárgyasztó hideg-ből a nyomorgó. Sok más is terveztek a segítés munkájában, tettek is sokat, de az egyikezt javarészt megcsönkította az idő rövidsége. Mire azok a melegező helyek elkészültek volna, már a tavaszi nap pótolta a kállya melegezőt.

Itt vagyunk tehát augusztus végén. Jó pár hónap választ el még a téltől. Epen azért vetjük fel a téli segítés kérdé-sét már most, — idő előtt, hogy teljék az időből a sok szép terv megvalósítására. Már most kellene azokra a téli hónapokra gondolni, akciókat indítani és összeszedni a gazdag ember gara-ait. Meltóztatassa-nak a jólékonysági intézetek derék vezetői már ma belekezdeni nemes missziójuk tel-jesítésébe, ha nincs is még együtt a szük-séges pénz, van azonban bőven a talán még drágábból — időből.

Egy borongó lelkű poéta gyönyörű verseket írt a gazdag ember garasáról. Azt mondja a vers, hogy milyen nehéz a járása ennek a garasnak, ha szegény ember szebe felé veszi az útját.

Aztán mesét sző a poemába: A gazdag ember garasai egyszer szárnyra kapnak, hihetetlen sebességgel elindultak a jószív pályáján, áldást hozva oda, ahol a szegénység lakott. A szegénység földjéről csupa hálát áradt a gazdag ember felé; magasztallák, becézték, a gazdag ember pedig azt sem tudta miért — mert hát észte sem vette, hogy a garasának lába kelt. Észre sem vette, hogy azok hiányza-nak neki.

Londonországi gazdag városnegyedeiben, a hol a lordok és milliómosok laknak, apró kis perselyek vannak itt-ott fölülítva az utcán, olyanok, mint a levegyűjtő szekrények. A játszóhelyeken pedig, a hol a gazdag uraság gyermeke élvezi a zöld pázsitot és a park lombjait finom guvernántok őrizete mellett, zenés automaták vannak, még cukor árusító gépszekrények. Ezeket a perse-lyeket és ezeket a zenés meg cukros auto-matákat a jólékonysági egyetlek áltették az utcára — összegyűjtieni azokban a gazdag ember garasát. Ez-re sem veszi az, a ki ilyen módon szárnyra bocsátja a maga föl-sőlegését, a mely aztán vagy pénzre nö-veszk, lókévé lesz s így váltódik be a ze-nés, meg a cukorka kenyérré, ruhává a szegény ember otthonában. Telen, a mikor kegyetlen hideg kőd ül a városiás renge-tegére, ezrével száll a szegénység áldása e perselyek felé.

Nem véletlenül jutott eszünkbe Lon-donszág. Az a rengeteg város, a mely

valóban birodalomnak is beillik, óriási ki-kötője, milliárdokat forgató vállalatai, csodás erővel lüktető kereskedelmi életének keretében a jószív legnagyobb hazája. Rö-vide volna ennek az újságnak a négy oldala arra, hogy ráírjuk mindazt, a mi mindent ott a könyörület művel. Ezernyi jöttéte kö-zül egyelőre csak egy emelünk ki mintá-képt: azokat az olcsó cukros perselyeket. Vannak ugyan nálunk is derék emberek által kávéházakba és más nyilvános helyekre kifüggesztett két szivalukú perselyek, de hát — sajnos — ezek a dolgok egy hibában leledzenek: az, hogy cserébe nem adnak az adekozónak semmit. Hiába, úgy van az már, hogy az ember még jóságából is inkább ad, ha kap is valamit. Ha mást nem, lega-lább egy gépiesen mormogott „Isten fizesse meg“-et.

Ugyan kérem szépen, nem volna le-hetőség nálunk is előtűntni ilyesféle jó-ságot?

Higyük el azok, a kiket illet, hogy ez a módszer pompásan elindítja jótékony ut-jára a gazdag ember garasát.

— (Személyi hír.) E n d r ő d i Sándor a neves poéta, néhány napig Kolozs-vártól tartózkodott, komája Szász Zsom-bor látogatására.

— (Szakbizottsági ülés.) A város törvényhatósági bizottságának szakbizottságai — mint már említettük is — augusztus 29-én, hétfőn s esztelg a reá következő köznapokon d. u. 3 órakor a városház ta-nácstermében együttes ülést tartanak a kö-vetkező tárgysorozattal: 1. Debreczen szab. kir. város törvényhatóságának átirata a ma-gyar nyelv és jelvények jogának a külképviseletben való érvényesítése iránt a ma-gyar országgyűlés képviselőházához intézett feliratnak hasonlított felirattal leendő támogatása tárgyában. 2. Zombor szabad kir. város Törvényhatóságának átirata az élelmiszerek mesterséges (kartelliszérű) meg-drágításának megakadályozása iránt az or-szágyűlés képviselőházához intézett felira-tának támogatása tárgyában. 3. Előterjesztés a vízmérők hitelesítése tárgyában. 4. A kolozsvári világítás és erőátviteli részvén-yársaság jelentése a v. vigadóban kiszolgál-tatandó légszusz árának megállapítása tár-gyában. 5. Előterjesztés Megyeri Dező szinagazgatónak a színház évi segélyössze-gének kiutalása iránti kérése tárgyában. 6. Kérés Urschitz Anna Gabriella magánóvónőnek magánóvodája számára biztosított városi segélynek a róm. kath. plebánia ré-szére leendő átadása iránt.

— (Egy költő-pap emléktáblája.)

Dés város hazafias közönsége körében nem-rég az a terv merült föl, hogy Medgyes Lajosnak a dési ev. ref. egyház egykori érdemes költő-papjának lakóházát, az ev. ref. parochiát díszes emléktáblával jelöljék meg. Az emléktáblát egy kolozsvári jönevű köfá-ragó Gerstenbrein Tamás fogja díszes kivitelben, fehér márványból előállítás ár-ban elkészíteni. Az emléktáblát október hó-ban középen készűlnek leleplezni s az ün-nepélyes leleplezésre meghívják az Erdélyi Irodalmi Társaságot is, melynek Medgyes Lajos egyik alapító tagja volt. Az irodalmi társaság ez alkalommal vidéki gyűlést fog Désen tartani.

— (A Mátyás király-téri ékszer-rablás.) Mindaddig a király házának, me-lyet a rendőrség a betörők elfogatása iránt indított, semmi pozitív eredménye nincsen. A sok nyom, a mi az első napokban a rendőrségnek kínálkozott, kezd immár el-tűnni és vele együtt ellilán a reménység is arra, hogy a rendőrség kutatásai sikerre vezetnének. Ellenben mindinkább megerősödik az a feltevés, hogy a betörés tettesei itt vannak Kolozsvártól és szép csöndesen meghúzódnak az elrabolt értékekkel és be-várják azt az időt, mikorra az egész ügy felédésbe megy és learahatják munkájuk gyümölcsét. Ez az immár kétségteleennek tetsző körűlmény mindenesetre nehézzé te-szi a rendőrség munkáját és most már va-lóban csak különös véletlen juttathatja a betörőket a rendőrség kezébe.

— (Beíratkozások az egyetemre.)

A kolozsvári magyar királyi Ferencz József Tudomány Egyetemen az 1904/5-ik tanév első felére a beíratkozások szeptember hó 1-én kezdődnek, ugyane hó 12-ig bezárólag tartanak. A kik e határidőn belül valamely elháríthatatlan akadály miatt személyesen nem jelentkezhettek, a tanulmányi, fegyelmi-es leckeépít-szabályzat 26. §-a értelmében ugyane határidőn belül tartóznak az akadályoztatásukat igazoló hiteles okmányokkal felszerelt és az illető kar dekanjához inté-zett kérvényben előjegyeztetűket kikérni s meghatározni azt az időpontot is, a mikor személyesen megjelenhetnek s beíratásukat vagy a quaezturában, mint az egyes taná-roknál teljesíthetik. E határidő azonban október hó 6-án tul az 1902. évi 84962 számú vallás- és közoktatásügyi miniszteri rendelet szerint csak az Egyetem Rectorá-nak külön engedélyével és rectori engedély-vel is csak október 14-ig terjedhet.

— (Sajtópör a kolozsvári kir. törvényszék előtt.) Az „Erdélyi munkás-lap“-ban egy támadó cikk jelent meg, me-lyet Szécsi Ferenc sértőnek talált és sajtópört indított a cikk szerzője, Müller Gyula ellen. Tegnep került ez az ügy a kolozsvári királyi törvényszék elé. Elnök: Bodor László; szavazó-bírák: Ádám Dénes és Kócsi Andor. A magánpanasz dr. Nyerges Zsigmond ügyvéd helyettese: dr. Móricz Aladár képviselte. Tekintettel arra, hogy ugyanezen cikktől jövő hó 12-én

esküdték elé kerül a cikk írója, a két pert egyesítve, annak idején fogják Szécsi Ferenc panaszát is letárgyalni.

— (Tanügy.) Az érdeklét szűlőkkel özv. Tatllás Ferencné igazg. tanítónő tudatja, hogy a Mikó-utcaiban levő ev. ref. leányiskola az 1904—05 tanévben még ott marad a Mikó-utcai helyiségben. A beíratások szept. 1-től 5-ig, d. e. 8-tól 11-ig, d. u. 2—4-ig tartanak.

— (A magyar-utcai kasszarablók bűnpöre.) A magyar-utcai kasszarablók bűnpörében még tegnap sem került ítéletre a sor. A főtárgyalást tegnapi délelőtti 11 órakor folytatták, a mikor a védőbeszédre került a sor. Előbb dr. Fekete Károly ügy-védjőlőlt Simon Mórát kezdte, azután Tom-pos Ignác ügyvéd Kecze János védője, majd dr. Perl Alfréd ügyvéd Ládai István, dr. Végh József ügyvéd Schuller Lajos védője mondták el védőbeszédeiket, mindnyájan védenek felmentését kérve. A védelem ré-széről elhangzott beszédre Biger József alügyész válaszolt, a vád beigazolását han-goztatva. Erre dr. Fekete, Tompos és dr. Perl Alfréd ügyvéd adták elő viszonválasz-ukat. Simon Áron és Sándor Domokos, kik-nek nem volt védőjük, személyesen adták elő védelmüket. A törvényszék a perbeszé-dek elhangzása után kimondta, hogy az ítéletet ma délelőtti 10 órakor hirdetik ki.

— (Értesítés.) Papp Jánosné, Szenko-vits Zelma övönő értesíti az érdeklő szűlőket, hogy a Bel-Farkas-utcai 18. szám alatt levő városilag fenntartott „Kisdedővönőzet“-ben a beíratások megkezdődtek s 3—6 éves kisdedek a nap bármely szakában felvétetnek.

— (A marostordavármegyei in-ség.) Az idei nagy szárazság okozta inség enyhítése végett Marostordavármegye terü-létén az összes faktorok akcióba lépnek s köztük első helyen a hivatalos vármegye, mely rendkívüli közgyűlést is tart a vesze-delem elhárítására szükséges teendők meg-állapítása végett. Addig is a vármegye alispánját helyettesítő Erdődy Sándor fő-jegyző több fontos intézkedés mellett annak bejelentését rendelte el, hogy a vármegye egyes községeiben hányan vannak, a kik munkavállalás céljából idegenbe is hajlan-dók elmenni és hányan vannak olyan se-gélyre szorultak, a kik dologra képtelenek és ezeken mennyire meg- az élelmi és velőmag, gabona, továbbá takarmány és tüzelő anyag szükséglete. Ez adatok össe-gyűjtése után teljes áttekintést lehet sze-rezni az inség mérvéről s megállapíthatók a további teendők is.

— (Polizei Meldungsamt — Nagy-szeben.) A mai postával levelet kaptunk egy szolgálaton kívüli huszárfőhadnagytól. A levélben igen érdekes adat foglaltatik ara, hogy a magyar állam területén mily szemé-retlenül folyik a germanizálás némely ható-ság részéről. Az illető levelet írt Nagy-szebenben, amelynek címén az utca és ház-szám hiányzott és így a levél nem volt kézbesíthető. Eddig rendjén lett volna a dolog. A botrány azonban ott kezdődik, hogy a nagyszebeni rendőri bejelentő hivatalnak nemcsak egész hivatalos működése német nyelvű, hanem még e felekkal való érintke-zése, sőt a hivatalos pecsétje és ugynevez-tett stambuglija is az. Be is küldötte ne-künk ezt a stambugliát, melyet az eredeti-hez híven utána nyomunk:

ADRESSAT

HAT AUF DEM GEBIETE DER KÖNIGL.

FREIEN STADT NAGYSZEBEN KEINE

ANGEMELDETE WOHNUNG,

DAS STADT. POLIZEI-MELDUNGS-AMT.

Kérdés, kinek az engedelmével jár így el a nagyszebeni rendőri bejelentő hivatal? A másik kérdés az, hogy valóban siket-e a mi kormányunk, hogy ilyen és ehez hasonló botrányokkal szemben tétlen marad? Való-ban itt volna az ideje annak, hogy a ger-manizáció Angiás istállóját a kormány végre valahára alaposan megtisztítaná.

— (A dési postaégek.) Annak ide-jén részletesen beszámoltunk arról a tűz-vészről, mely a dési posta- és táviráda-épü-leket hamvasztotta el a benne levő összes felszerelésekkel és gépekkel. A posta-for-galom lebonyolítása egy ideig akadályozva is volt a tűz miatt. Mint most nekünk Désről írják, a postaforgalom lebonyolítása már teljesen akadálytalan. — A dési posta-táviráda és távbeszélő hivatal, míg a leégett épület teljesen jókabarba lesz hozható, szept. 10-éig a főgyarmazás tornacsarnokában marad, azontul valószínűleg a vármegyehez egyik termében lesz elhelyezve, mivel a tornacsarnokban szeptember 10-én tul nem maradhat.

— (A kolozsvári vonat kerekéi alatt.) Nagyenydről írják: Özv. Horváth Mártonné nagyenyedi gyümölcsáros s szá-sz-sebasi vásárról e hó 23-án késő este jött kos-csin hazafelé; a kocsin állt leánya és egy kos-csin leány. A lovak a vonattól megjédtek s a sorompó nem lévén leeresztve, a kocsi a vas-uti pályára ragadtak, mi közben a vonat a ko-csit a buntólókkal együtt eltopaszta.

— (Véres verekedés.) Véres vere-kedés történt tegnapelőtti este a Hunyadi-téren egy korcsmárkól, hol Nessi Józsefnek egyik munkástársa egy pálinkás üveget a fejéhez dobott. A nagy erővel röplített üveg súlyosan megsebezte Nessit. A humlokából s arcából kiserkedő vér láttára a munká-sok két részre oszolva, nagy verekedést rogtundoztak, miközben Nessi Józsefnek ki-tűlték balszemét. Nessi ütés után eszméletlenül terült el a földön. Súlys sebeit a mentők mosták ki s öt pedig ápolás vé-gett lakására szállították. A rendőrség a verekedők ellen az eljárást megindította.

— (A fűrdés áldozatai.) Egyzsero két helyről kaptunk hírt a fűrdés áldozat-airól. Az egyik szerencsétlen ember a Sza-mos, a másik a Maros hullámaiban lelte

halálát Egyik szerencsétlenség híre a Szolnok-Doboka megyei Kozárváról érkezik, hol Zádák János négerfalvi lakos, 4 gyermek atyja, a br. Inozádi Ádám vizimalmához közel, fűrészközből a Szamosba fult. — A második szerencsétlenségről a következőket írják Maros-Vásárhelyről: A roppant nagy szárazság utáni kis eső alig növelte meg a csendes Maros vizét, már is szedi áldozatait. Tegnap délután 4 órakor fűrészi ment Kacsó István helyi napszámos a vágóhid mellett helygömbbe. De alig ment egy pár lépést — nem ismervén a folyóban levő helygömböt — belefutott. Ott találták meg az arra járók a parton ruháját s minthogy őt sehol sem látták, kutatni kezdtek a vízben. Így akadtak rá egyik helygömbön összezsugorodva. Beszállították az állami kórházba.

— (Öngyilkos körjegyző.) Boros Árpád volt bethleni körjegyző, régi nemesi család sarja — mint Dézről írják — vadászgyevertől szíven lőtte magát. A Boros család sokáig birt. Bálványos-Váralján nagyobb kiterjedésű birtokkal, a mely azonban idegen kézre ment, minél fogva Boros Árpád is kényszerítve volt hivatal után nézni. Ez azonban nem hozott reá szerencsét s talán ez volt oka tetlenségének.

— (Elfogott rabló.) Dézről írják: Ruzs György bethleni lakos Onisor Flóra naszódú lakost, a ki a bethleni korcsmában pálinkázott, onnan kijövet kikérdezvén, hogy merre tart, követelt egészen a fal széléig s ottan reátámadt, a földre teperte és fojtogatni kezdte. Onisor segítségkérésére siettek, mire a falu szélén lakók segítségére siettek, mire a rabló elmenekült. Másnap a. onban a csendőrök elfogták, kiknek azt vallotta, hogy Onisornál sok pénz látván, azért vetette rá magát, hogy azt tőle elvehesse, de nem volt szándéka megölni őt.

— (Letartóztatott zsebmetsző.) A fogarasi rendőrség átiratban tudatta a kolozsvári rendőrséggel, hogy Bukarestben elfogtak egy Strojescu Radolf nevű magyarországi illetőségű veszedelmes zsebmetszőt még a múlt hó folyamán, akinek zsebében egy 1000 korona értékű brillians arany gyűrűt találtak. Strojescu azt állítja, hogy a gyűrűt ez év folyamán, amint Fogarásról Nagyszebenig a vonaton utazott, egy ismeretlen urasszonynak a zsebéből lopta ki. A gyűrűnek trifolium alakú feje van, mely két brillians köből és egy fehér gyöngyből áll; azonkívül a gyűrű két oldala 4—4, összesen 8 darab kisebb brillians kövel van kirakva. A gyűrűt a bukaresti csendőrség átküldte a fogarasi csendőrpárcsnokoságnak, a hol 8 napi közszemlére tették ki. A gyűrű tulajdonosa még nem jelentkezett. Most azért küldték a kolozsvári rendőrségnek átiratot, hátha itt jelentkezett a káros ur. — Nyolc nap múltán a gyűrűt a csendőrség visszaküldi Bukarestbe.

— (Letartóztatott hitvesgyilkos.) Pettauból jelentik: Zegula Oszvald földirtókos két körművest fogadott föl, hogy azok segítségével egyszer s mindenkorra megszabaduljon feleségétől. Nehogy pedig a két körműves jelenléte gyantát ébresztessen az asszonyban, ezeket a padláson rejtette el, a honnan majd csak akkor kell előjönniök, ha jelt ad, hogy a felesége már elaludt. Az asszonyban azonban nem jött álom a szemére. A leiskelődő férj végre is kifogyott a türelemből, torkon ragadta az ágyban hanykolódó szerencsétlen asszonyt és megfojtotta. Azután előhívta a két körművest és ezeknek közreműködésével a fejet egy éles baltával elválasztotta a törzstől. Ezután felöltöztették a holttestet, begyömöszölték egy zsákba és körülbelül félórányi járásra a vasúti sínpárra fektették, hogy a hajnali három órakor arra haladó tehervonat keresztülmenjen rajta és úgy tűnjék fel a dolog, mintha az asszony öngyilkos szándékkal vetette volna magát a sínekre, vagy hogy egy vasúti szerencsétlenség áldozata lett. A ravaszul kieszelt terv azonban nem sikerült, mert a vonatvezető a homályban is észrevette a sínpáron fekvő holttestet és még idejekorán sikerült a lassan haladó vonatot megállítani. A rendőrség csakhamar agnoszkálta a holttestet, vallatásra fogta a férjét, aki ezután teljesen megtörve beismerte a gyilkosságot és két bűntársát is megnevezte. A három gonosztervű letartóztatott és erős fedezet mellett a törvényszéki fogházba szállították.

— (Statistikai a válogatásokról.) A házassági perekkel foglalkozó vizsgálódás legérdekesebb része annak a kiderítése, hogy a bíróság az ítéletben minő bontó okot állapított meg. Az ilyen vizsgálódásnál a figyelmes kutató előtt mindjárt szemébe ölik, hogy a bírói ítéletben megjelölt törvényszakaszok nem mindig esnek össze a házasság megszüntetését előidéző valódi okokkal s nem tartják föl azokat a lelki rugókat, amelyek a házasságot szaktákra bírták, de azért ezeknek a normális törvényszakaszoknak az ismerete is igen érdekes tanulságokkal szolgál. Az elmúlt évben összesen 2582 házasságot bontottak fel és ezeknek a felében a bíróság bontó-okul hűtlen elhagyást állapított meg. Jelentékeny számmal szerepelt a házassági kötelezettség szándékos súlyos megsértése és az erkölcsösten élet megalkotásának folytatása is. Ítéletben kimondott házasság-törés tíz esetben szolgált a válás okaként. A házasságot érvénytelennek nyilvánító ítéletek közül tízenhárom azon alapszik, hogy azt vérokonok engedély nélkül kötötték egymással.

A 2582 felbontott ítélet közül 1479 esetben a bíróság a feleséget mondta ki vétkezőnek, míg a férj hibájából csak 1014 esetben bontották föl a házasságot, mindkét házasság 59 esetben nyilvánították vétkezőnek.

— (Jutalomjáték az orfeumban.) Mint említettük már, a Biasini szállóban mű-

ködd orfeum-társulat kedvenc táncosnője Djelma Nana, holnap, hétfőn este tartja jutalomjátékát, mely érdekes estélyre felhívjuk a közönség szíves figyelmét.

— (Csinos emeleti utcai lakás.) Két szoba és konyhával (Gargon-lakásnak is igen alkalmas) Deák Ferenc-utca 12. sz. alatt, október 1-től kezdve kiadó. Tudakozni lehet az Ujság kiadóhivatalában. — Telefon 204. sz.

— (Egy fodrász-üzletnek) igen alkalmas bolt-helyiség okt. 1-től kezdve több évre jutányos áron kiadó. Felvilágosítást ad az Ujság kiadóhivatala Kolozsvárt.

— (Intelligens hivatalnok) keres — központtól nem messze — teljesen tiszta, csinos és tágas butorozott szobát (esetleg előszoba, vízvezetékkel). Évi bér takarítással 400 korona. Leveleket „Lakás” címen a kiadóba kór.

— (A legjobb kávé és tea keverékek) a Fiumei Könyvkezelési Társaság fiókjaitól kaphatók Kolozsvár, Mátyás-ter 12. sz. alatt.

— (Correptitornak) ajánlunk lakásért egyetemi haligát. Cím a kiadóhivatalban.

NYÁRI SZÍNHÁZ.

Kolozsvár, vasárnap, augusztus 28-án:

A tékozló.

Látványos tündérrege 3 szakasz, 12 képben.

Kezdeté fél 8-kor, vége fél 10-kor.

Holnap, hétfőn aug. 29-én:

ARANYVIRÁG.

SHINHAZ.

Heti műsor:

Vasárnap: A tékozló.
Hétfőn: Aranyvirág.
Kedden: Egy szegény ifjú története.
Szerdán: Pénz. (Elsőzőr)
Csütörtökön: Pénz.
Pénteken: A denevér.
Szombaton: A hét szízing.
Vasárnap: Juci és Jani.

* Keresd a szíved. A kolozsvári közönségről szokássá vált az utóbbi időkben azt hiesztelni, hogy ilyen meg amolyan romlott az ízele, hogy így meg amolyan nem tud már lelkesülni a komoly művészi alkotásokon, hogy csak akkor jár színházba, ha olyan, csaknem triviális viccekkel traktálják, a miyenek — sajnos — mind sürűben hangzanak el Thália papjai és papnői ajkáról, a francia mintát utánozni akaró egy pár magyar szerző jóvoltából. Lám a tegnap esti előadás is fényesen rácsófolt erre a hiesztelésre. A tegnapi szokatlannal telt nézőlér aligha bizonyít más, mint azt, hogy bizony szívesen nézi meg a mi publikumunk a komoly darabot, csak jó le-

gyen... Hosszas pihenés után elevenítették fel tegnap este Jókai hatásos színművét, a „Keresd a szíved”-et, melyben a szerző „A köztív ember fia” című regényének egyik alakját és a körülte csoportosuló jeleneteket vitte színpadra. A Jókai „Überr-mensch”-ét az „Arany ember”-ét ebben a darabjában is megtaláljuk Baranghy Richárd szerepében épp úgy, mint a „Timeát” Edithben, „Akhaliás” Alicában, „Theresa mami” Baranghyneban, „Krisztian Tódort” Réviben, természetesen mindeniket egy pár új, érdekes vonással megővítve is élénk, változatos környezetben. A kolozsvári közönség mindig szívesen nézi Jókai kedves alakjait a színpadon úgy, hogy talán sehol olyan sokszor, olyan nagy tetszés mellett nem adták elő a Jókai-darabokat, mint épen nálunk.

A tegnapi előadás mindenben megfelelt annak a várakozásnak, melyet a közönség hozzá fűzött akkor, a mikor csaknem színtől megtöltötte a Nyári Színház máskor kongó, üres padjait. A szereplők mindenike annyi igyekezettel működött közre, hogy az egybegyűző drámai ensemble csaknem ünnepi előadássá emelte a tegnapi. A szereplők közül első sorban Tóvölgyi Margitról kell megemlékeznünk, ki hatalmas drámai tudása minden díszével felruházta Alice szerepét. Mindjárt utána Hegedűs Szerafint említhetjük, ki osztatlan szép sikert aratott tegnapi szereplésével. Edithet, egyikét a legnehezebb, legtöbb rutint igénylő szerepeknek játszta az ifjú művész, annyi bájjal, kedvességgel, érzéssel és szívrrel, a milyen méltán a legmelegebb elismerésre érdemes. Szép sikere elismerésül nyílt színen is többször kapott tapost s a felvonások végével sokszor szöliolták lámpák elé. La c z k ó Aranka, Baranghyne szerepét szölioltatta meg a szív igaz hangján, nagy hatás mellett. Szakács Palvecz örnagy szerepében nyújtott magas színvonalon álló művészi alakítást. Tompa Baranghy Richárdot mutatta be szép sikerrel. Az ilyen szerepek jól illenek egyéniségehez s tegnapi sikerét fokozta a természetes nem túlzott, deklamátor beszéd is. Váradiné Plankenhörst báróné elleneszenes alakját igyekezett elfogadhatóvá tenni. Kassai a rimben beszélő katonarostvát játsza a sokoldalú művészetének teljes latbavetésével és igen szép sikerrel. Dezséri Révy tanácsos szerepében nyújtott jellegzetes alakítást. Szentgyörgyi öreg huszária páratlan a maga nemében. Csak pár szó a szerep s mennyi művészetet játsza meg Szentgyörgyi ezt is? Hatásos volt Mé-száros palócának rövid jelenése, nem ke-

vésbé Bérczi veres sikkása. Szilágyi Ödön a komornyik szerepében ügyeskedett.

(1.)

* Pénz. Érdekes drámai ujdorsága lesz jövő héten a Nyári Színháznak. Heijermann Európai hírv, nagy hatású drámája, a „Pénz” kerül bemutatásra. Az érdekes dráma, mely legutóbb a fővárosi Színházban, Kressányi társulatánál aratott sikert, nálunk is kitűnő szereposztással és nagy gondnal előkészített előadásban kerül színre. A dráma két főszerepét Tóvölgyi Margit és Szakács, ki a darab rendezését is végzi, játsszák. De kiváló szereplők lesz a darabban még különösen Szentgyörgyi, Mé-szárosnak és Lackó Aránaknak, ugyisint Dezsérinek, Szegőnek, Gál Jankának, Váradinének, Szakácsnének és Hegedűs Szerafinnak is. A „Pénz” szerdán kerül bemutatásra és csütörtökön megismétlik előadását.

* Juci és Jani. A jövő hét másorán egy eredeti darab felelevenítése is szerepel, a kolozsvári Színház felejthetetlen emléktűtű komikusának — Pusztai Bélának rég nem adott pompás énekes bohózat — Juci és Jani — kerül színre, jövő vasárnap, a címszerepben Károlyi Leonával és Kassával.

* Aranyvirág hétfőn kerül színre a rendez szereposztással.

* Egy szegény ifjú története. Fenilett romantikus drámája kerül színre kedden Tóvölgyi Margittal a fő női szerepben. Tompa, Mé-száros, Szentgyörgyi, Szegő, Dezséri, Vámos, Lackó A., Palotay P. és Váradiné lesznek az előadás főszereplői.

IRODALOM.

(.) Geológiai leírás az első magyar aluminium telepről. Magyarországon a föld méhe, sokszor nem is tudjuk, mennyi kincsot rejt. Ujabbban aluminiumot is fedeztek fel. Az aluminium-telep Bihar-megye élsődi járásában fekszik. Az a nevezetessége, hogy ez ismert aluminium közet között, az egész világon ez a leggazdagabb. A közetben 76% az aluminium oxid. Ezenkívül 13.90% vasoxid van benne, a többi alkatrésze víz, idegen anyagot nem tartalmaz. A kolozsvári egyetem tudós geológusa, dr. Szádeczky Gyula egyet. tanár, egy füzetben ismereti a nálunk eddig fel nem fedezett közet. A lelep akkora kiterjedésű, hogy néhány évszázadon keresztül elláthajja Európát aluminiummal. A telepnek azért van nagy jelentősége, mert Ausztria-Magyarországon aluminiumot nem állítottak eddig elő. Sőt kiaknázásra érdemes telepre sem bányáztak az ideig.

(.) A bánfi-hunyadi polgári iskola értesítője. Most adta ki a bánfi-hunyadi m. kir. állami polgári fiu. felső leány- és elemi iskolák együttes értesítőjét, az állami iskolák gondokosága. Az értesítő Felméri Istvánnak Deák Ferencről írott hangulatos megemlékezése vezeti be, mely után Koleszár Lajos igazgató jelentése van közreadva, melyben a június hó 26-én tartott évzáró ünnepség alkalmával adta hű képt az 1903—4. tanévnek. Az értesítő szerint mind a három intézetnek Koleszár Lajos volt az igazgatója. A polgári fiuiskola tanárai az igazgatót kívül Bács György, Dóczy Endre, Felméri Zoltán, Pelle József, Ravasz György, Salgó József és Tegledi Árpád voltak; a felső leány iskolában Felmériné Szabó Gizella, Csalzterné Egeni Jolán, Nagyné Sárosy Verona tanítónők, továbbá Pelle József, Tegledi Árpád tanárok, az elemi iskolánál pedig Bács György, Czuczsa János, Fekete János, Halmai István, Koltai Lajos tanítók, Gáspárik Ilona, Horváth Irma, Koltainé Frank Mária, Nagy Anna és Teglediné Simon Etelka tanítónők látták el a tanítást. Mint kisedt övönő Boér Etelka működött az intézetnél. A polgári fiuiskolának összesen 162, a felső leányiskolának 31, a fiu elemi iskolának 305, az elemi leányiskolának 376, a gazdasági ismélő fiuiskolának 44, a gazdasági ismélő leányiskolának 51 tanulója volt a múlt évben. Az intézetbe, mely már 30 éves szép múltra tekinthet vissza a jövő iskolai évre szeptember elsejétől 6-ig tartanak a beiratkozások. Az értesítő ízeles, csinos kiállításért Gombos Ferenc nyomdáját illeti a dícséret.

Táviratok

Körber szemleutja.

Krakko, aug. 28.

Dr. Körber miniszterelnök galiciai szemleutján ma reggel negyed hét órakor Bleyben miniszteri tanácsos kíséretében ideérkezett és a helytartóság épületében szállt meg.

A japánok Port-Arturban.

Budapest, aug. 27.

Londonból jelentik: A japánok Port-Arturban immár az u. n. európai negyedig nyomultak előre, úgy hogy 1 mérföldnyire vannak az ostromlott vártól.

A szerdai tengeri ütközetben két orosz gőzös süllyedt el.

A japánok elfogtak egy francia hajót, a mint áruikkal meg rakodva Port-Arturban igyekezett.

Pétervárról jelentik: A japánok erősen nyomulnak előre Liaojang felé. Kuroki három támadást intézett az oroszok ellen, de nem nagy sikerrel.

Londonból jelentik: Tien-csini megbízható magántáviratok

szerint a japánok részben már benyomultak Port-Arturbanba.

A japánok nem adnak ki erről mindaddig hivatalos tudósítást, míg Port-Artur teljes kapitulációja be nem következett.

Pétervárról jelentik: Kuropatkin jelentése szerint az ellenséges hadak most már 3—5 kilométernyire vannak egymástól, úgy, hogy az összeütközés most már minden percbe bekövetkezhetik.

Olaszország kilép a hármasszövetségből

Budapest, aug. 27.

Bécsből jelentik a szenzációs hírt, hogy Olaszország kilép a hármasszövetségből. Még pedig a borbám miatt, amelyben a magyar kormány nem enged. Szögyény Marich László berlini nagykövet azért tért vissza Berlinből, hogy erre az eshetőségre a külügyi kormányt előkészítse. Egyben tudomásul hozta, hogy Vilmos német császár nagy előrelátással azért sietett megkötni e szerződést Oroszországgal, hogy Olaszország helyét Oroszországgal pótolja.

Elgázolt mozdonyvezető.

Bécs Ujhely, aug. 27.

Winkler, a Déli vasut egyik mozdonyvezetőjét ma a mozdony elgázolta. A szerencsétlent beszállították a szerencsétlenség színhelyéről a legközelebbi — nagykanizsai kórházba.

Az orosz trónörökös.

Budapest, aug. 27.

Pétervárról jelentik: A trónörökös nagyherceg születése alkalmából egy császári rendelet meghagyja, hogy megsebesült vagy elesett érdemes katonák gyermekei részére a császári kabinettől utalandók a megfelelő összegek a hadsereg és hadi tengerészet nevelőintézetéhez a cárné és a cár nevében 50—50 östöndij alapítására. Azonkívül az apanázsok árcája az egész császári család nevében 2 millió rubel kamattal fogja utalni az említett katonai szárméyek családjainak támogatására, főleg pedig gyermekeik nevelésére.

A hivatalos lap jelenti Liaojangból 26-ról: Kuropatkin tábornok a cártól 24-iki keletű táviratot kapott, a melyben a cár közli vele, hogy egy a császárné, valamint ő is a trónörökös keresztelője alatt a szívtükben felhívták a hadsereget és a hajóhadat, hogy legyenek a trónörökös keresztelője. Isten adja, hogy a trónörökös egész élete alatt fennmaradjon a szellemi kötelek közötté és a hadsereg között, annak fejtől a katonákig és a mairózikig.

Pétervár, aug. 27.

Henrik porosz herceg és Battenberg Lajos herceg 11 órakor elutaztak Peterhofból. Miklós cár, a nagyhercegek, a német és az angol nagykövetek elkísérték őket a pályaudvarra.

REGÉNY.

Az ál-mandarin.

Irt: Hyan Hans.
Fordította: Jeanette.

Amerikai—chinai detektív-regény a jelen körből.

XVI. (76)

Örömmel helyeselték ezen ajánlatot és a generális fia megígérték meg aznap megszerznie részükre a katonaruhákat, valamint, hogy a szükséges okmányt, a lakásunkra ktléndi.

Természetesen hálás köszönetet mondtak szívesegéért, de a két chinai valóban finom szerénységgel utasított minden köszönetet vissza.

Csak egyet kért; mielőtt a két gentleman, kiknek nevét és kitűnő tulajdonságait, soha sem fogja elfelejteni; legyenek oly kegyesek amerikaiába való visszatérük előtt megégyezni megfogtatni őt! Ezt természetesen a legnagyobb örömmel ígérték meg, azután bucsút vettek a chinaiaktól, ki egészen a kapuig kísérté vendégeit.

XIX.

Fivér — fivér ellen.

A sárga, zöld és kéksínű fényesre csiszolt cserépből készült háztetők fényltek a napban a császárvárosban.

Itt semmi nyoma sem volt a másik városrészben nyugd szén vagy mésszel terhelt tetők és ezek mongol kisérőinek, kik hangos kiáltással nógatták gyorsabb lépésre teherbördő állataikat. Mé-száros, vagy más tizetek sem voltak itt láthatók. Sem mese-mondók, sem utcai komédiások, sem csap-székék, melyek a város másik részét oly lármássá tették, sem voltak itt.

A tarka kövezettel kirakott tőreken, a tilos városrész császári hivatalnokai: a

kvaugsúk járkáltak, majdnem mindnyájan komoly, gondteljes arckifejezéssel, dacára, hogy akkor — eltekintve a boxerek nyugtalanságától, melyet azonban senki komoly jelentőségének nem tekintett, semminemű népfaj sem nyugtalanítá a politikai láthatárt.

Itt-ott egy-egy csapat császári testőrség, vagy más katonák jártak és néhány mandarin sietett a hivatalos helyiség felé. (Folyt. köv.)

Felelős szerkesztő:

HERCZEG JENŐ.

Laptulajdonos:

GOMBOS FERENCZ.

NYILTTÉ R. Rónai mulató

Biasini szálloda.

Holnap folyó hó 29-én hétfőn, DJELMA NANA

jutalom játéka.

Ma és a következő napokon. Esős idő esetén bent a teremben.

Teljesen új műsor. Eddig a legnagyobb siker.

Rosetti Józsa,

illúzió tanművésze.

Thuarek J. D.

bámulatos új trükkjeivel.

JOJOT és NANA

a legjobb kozák táncosok.

Göndör Aurél

új alakítással.

NANON ERNA

Dán szépség.

Uj bohózatok.

Továbbá az összes szerződötteti művészek fellépte.

Belépti díj 1 korona.

Számos látogatásért eszednek,

Gerő József, Rónai János, művezető. szálloda-bérlő igazgató.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomásra hozni, hogy fényképeszt műtermem előbbi helyén

Wesselenyi Miklós-utca 3. sz. alatt

mai kor igényeinek megfelelően berendezve újlag megnyitottam és a legmodernebb gépekkel felszereltem.

Műhelyemben készülnek a legkisebb alaktól a legnagyobb nagyságig, egy fényes mint mátt kivitelű platin képek, aquarell és olaj festmények, nagylásók

Elvállalom házon kívüli csoport, táj- és épületek felvételét. Társas vagy családi képeknél nagy árkedvezmény. — Pontos és lelkiismeretes kiszolgálásról előre is biztosítva, maradok teljes tisztelettel

Csizhegyi Sándor,

4730-.* fényképész.

Nagy szövetárú raktár.

Moskovits Berta örökösének saját házában.

Deák Ferenc-utca 40. szám.

Alfölről, mint a Moskovits Berta örökösök nagy szövetárú raktárának ügyvezetője, tisztelt értelem a n. é. közönséget, hogy a szezon előhaladása miatt, a cég rendkívül olcsó és előnyös bevásárlásokat eszközölt úgy a külföldi, mint a hazai posztgyárakból.

Ennélfogva Moskovits Berta örökösének, eddig is jóhírnékú rendű szövetárú raktárában, minden színben és minőségben, kitűnő férfi és női szövetek és választékban kaphatók. Eppen most érkeztek rendkívül finom izlésű nyári szövetek a fürdői szezonra. Uraknak és hölgyeknek egyaránt nagy választék áll rendelkezésükre.

Finom fekete szövetek jutányos áron kaphatók.

Maradék szövetek előnyös bevásárlása folytán, abban a szerencsés helyzetben vagyok, hogy azokat vevőimnek nagyon olcsó áron árusíthatom.

A nagyérdemű közönség szives látogatását kéri

Zauderer Salamon,

2912 98-.* mint

a Moskovics Berta örökösök ügyvezetője.

M. Á. V.

tisztviselők fizetésrendezése alkalmával olcsó

pénzkölcsön kapható

Kölcsönt minden véglegesen kinevezett évi fizetésű bíró vagy nyugdíjazott köztisztviselő kaphat, kinek évi fizetése legalább 1800 K. Nyugdíjas 1200 kor. nyugdíjjal. 1000 koronánként fölke a kamatban havonta 9 kor. törlesztendő, legtöbb esetben kezes nélkül.

Előleges kiadás nincsen. Drága kamatu jelzőlog-kölcsönök olcsó 4% kamatu törlesztéses kölcsönökre átkonvertálhatók.

Országos földhitei- és személynélcson intézei, 2344 83-.*

Kolozsvár, Király-utca 16.

Értekezni lehet a u. 3-6 óráig.

Kolozsvár sz. kir. város Tanácsától.

17440—1904. tan. sz.

Pályázat

a v. jövedéki hivatal főnöki állására.

A 157—904. kzgy. szám alatt a városi jövedéki hivatal szervezése tárgyában alkotott 61260. szám. alatt belügyminiszterileg jóváhagyott szabályrendelettel szervezett jövedéki hivatal főnöki állására pályázatot hirdetünk.

A főnök javadalmazása évi 3000 kor. törzsfizetés és a hivatal által beszedett fogasztási adók, adópótlékok és vámok összes nyers jövedelmének a személyi és dologi kiadásokon felül mutatózó részéből 1% részesedés, mely azonban 3000 koronát meg nem haladhat.

A főnököt Tanácsunk választja, egyelőre egy évi próbaidőre, melyen befűl bármikor elbocsátható.

A megválasztott állását 1905. január 1-én kell elfoglalja.

Az okmányokkal felszerelt pályázati kérvények szeptember hó 15-ikéig nyújtandók be Tanácsunkhoz.

Kolozsvár szab. kir. város Tanácsának 1904. évi augusztus hó 23-án tartott üléséből.

Szvacsina Géza,
kir. tan. polgármester.

3495. 2—2.

Árverési hirdetmény.

Ezennel közhírré teszi alóli igazgatóság, hogy az Erdélyrészi Magyar Jelzálog Hitelbank r. t. zálogostályaán elzálogosított s f. évi 1904. június hó végéig lejárt és még ki nem váltott tárgyak nyílt árverésen e. fognak adatni és pedig:

ruhaneműek, háziesszközök, árúk stb. árverése lesz

foljó évi szeptember hó 6-án, kedden arany-, ezüstneműek, stb. árverése lesz

foljó évi szeptember hó 6-án, kedden

Az árverések az intézet emeleti helyiségben mindig délután 2 órakor kezdődnek.

A zálogtárgy tulajdonosa fel van jogosítva az eladásra kitett tárgyat az árverés kezdete előtt még kiváltani, a már eladott tárgyakból a bejött többlet őt illeti.

A vevő tartozik a vételért rögtön lefizetni és a tárgyat elvitetni.

Kolozsvárt, 1904. augusztus 6-án.

Erdélyrészi Magyar Jelzálog Hitelbank Részvény Társaság Igazgatósága.

Korrepetitornak

ajánlkozik II. éves joghallgató, perfect magyar-német nyelvtudással.

Tanít gyorsírára, kezdőket hegedűre is.

Czím a kiadóhivatalban. 3494

ÉRTESÍTÉS!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség, kávéház tulajdonosok, társulatok és kaszinók figyelmét felhívni ama körülményre, hogy néha férjem

PÁLLÁN HENRIK

jó hírnévnek örvendő üzletét a legkitünőbb munkaeörfkökkel láttam el és azt tovább folytatom, hol — jutányos áron — kész billiardok, dákók, golyók stb. mindenkor nagy választékban találhatók.

További becses pártfogásukat kérve maradtam

3478 4—6

Özv. Pállán Henrikné.

500 frtot

fizetlek annak, kja Bartilla fogvizeknek használata mellett, üvege 55 kr., valaha ismét foglást kap vagy szája büdlik. — Caomagolást küllön 10 kr. — Bartilla-Winkler Ed. Wien, 10/1. Sommergasse 1. — Kapható minden gyógyszerárban Raktár Kolozsvárt: Dr. Csetz Dénis gyógyszerész, Külmönster-utca és Burger Frigyes drogueria, Uszák - Bartilla-fogvize - kérendő. Hamisítások bejelentése jól jutalmazatik.

Kezességet vállal

Balassa K. gyógyszerár, Budapest — Brzsébetfalva, hogy az általa forgalomba hozott csodahatású valódi angol Balassa-féle

Ugorkatej

az arcnak nem árt. Csak egyszer próbaképpen rendeljék meg t. hölgyeink a BALASSA-féle UGORKATEJBT és akkor meg fognak róla győződni, hogy ezen szépfőszér azonnal eltávolít szepöl, májfoltot, vimmerlét, miltessert és mindenféle tisztálanságot az arczról és a bőrt simítja, fiatalítja és üdíti. Ára 2 korona, hozzá valódi angol UGORKASZAPPAN 1 kor., PUDER 120 kor. Kapható minden gyógyszerárban. Óvakodjunk utánzatoktól. — Főraktár Kolozsvárt: Burger Frigyes drogueria, Dr. Hintz György gyógyszerárban.

3095 29/10

AGRÁR

takarékpénztár r. társ.

Maros-Vásárhely

(teljesen befizetett részvényitke: egy millió korona).

Főintézetek: Nyárádszeredában és Maros-Ludason.

Jelzálogkölcsonöket nyújt 300 koronától kezdődő leg felévi (főketörlesztést és kamatot magába foglaló részletfizetések ellenében földbirtokra és nagyobb vidéki városokban levő házakra a beosérték feléig;

10-től 65 évig terjedő időre 4 1/2% alapkamattal. Magasabb kamatu előző kölcsönök convertáltnak. Minden kölcsön a leggyorsabban: rendesen két hét alatt készpénzben folyósítatik.

Leszámítol 6 hónapi lejáratig terjedő bel- és külföldi váltókat és utalványokat a legolcsóbb kamattal mellett.

Elfogad betéteket könyvecskére vagy folyószám-lára és azokat felmondás nélkül fizeti viss a.

Előleget ad értékpapirokra és betárolt termé-nyekre is.

Folyószámlai hitelt nyújt betáblázásra és más elfogadható biztosítokra.

Vásárol és elad értékpapirokat, külföldi pénzeket; bevált szelvényeket és kisorolt értékpapirokat; teljesít tözsdei megbízásokat és átutalásokat; kiállít utalványokat és hitelevéket a bel- és külföldre.

Az intézet képviseli továbbá a legrégibb és legnagyobb biztosító intézet: a Triestzi Általános Biztosító Társaságot (Assicurazione Generale) és eszközöl tűz-, üveg- és végkár-, betörés elleni, továbbá élet- és baleset biztosításokat a legolcsóbb díj mellett.

3271 15*

Aczél Rajol Ekék,
Boronák és Kengerek,
„Viktoria Drill” Sorvetőgépek,
Répavágók, Tengeri-morzsolók,
Szecskavágók

kézijárgány és gőzhajtásra,

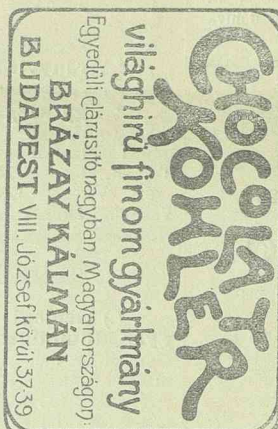
ugy mindennemű mezőgazdasági gépek a legjobb kivitelben, olcsó gyári áron, előnyös fizetési feltételek mellett nagy választékban raktáron kaphatók:

Hirschfeld Károlynál

HOFHERR és SCHRANTZ gépgyárának
erdélyrészi vezérképviselőjénél
KOLOZSVÁRT, Széchenyitér 1. szám.

Képes árjegyzékek és részletes leírások kívánatra ingyen és bérmentve.

Levél és sürgőnyczim HIRSCHFELD KÁROLY KOLOZSVÁR. Telefon 183.

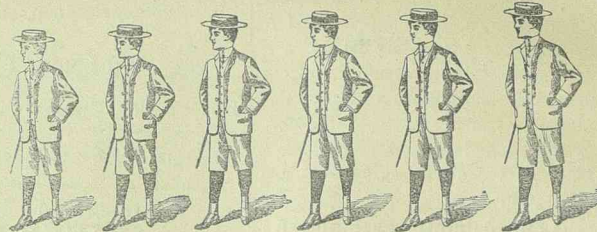
Legoicsóbb politikai napilap a korán reggel megjelenő

UJSÁG.

Előfizetési ár:

Egy óra — — 2 korona.

ISKOLAÖLTÖNYÖK

FIUK, GYERMEKEK ÉS LEÁNYKÁK RÉSZÉRE

A LEGIZLÉSESEBB KIVITELBEN ÉS LEGOLCSÓBB ÁRBAN

NEUMANN M.

CS. ÉS KIR. UDV. SZÁLLÍTÓNÁL

Kolozsvár Mátyás király-tér 14. sz.

A híres és közkeveltségnek örvendő
K. IMPERI
Répáti savanyuviz
mindig friss töltésben kapható minden fűszerkereskedésben és vendéglőben.
Kizárólagos főraktár Kolozsvárt:
Veress Károly Dézma-utca 1. (Telefon 466)

Eladó takarmány!
Szolnok-Doboka megyében
Kirsch Kálmán somkeréki uradalmában
3462 (vasut állomás helyben) 3—4
eladásra kerül 1000 mm. legjobb minőségű széna és 1000 mm. buza szalm;
ára: 14000 korona!
Ugyanott elvállaltatik azonnal vagy későbbben teletetésre 100—120 darab szarvasmarha!

Főtéri két emeletes

jelenleg — tiszta — 5%, de ikozható jövedelmű bérház 3374 19—* előnyös feltételekkel eladó!

Értekezhetni: GOMBOS ügynökkel Malom-utca 16.

Kinek KÁLYHÁRA van szüksége, az okvetlen kérjen képes — árjegyzéket — Fafűtéses (erdélyi) Köpenykályhákról!
KOCH JENŐ kályhagyáros a cs. és kir. hadsereg szállítójától — BUDAPEST — V., Báthory-utca 9. sz.
Legegészségesebb cirkulációs fűtés!

Telefon 439. sz.

Több kiállításon jó munkaért kitüntetve.

Telefon 439. sz.

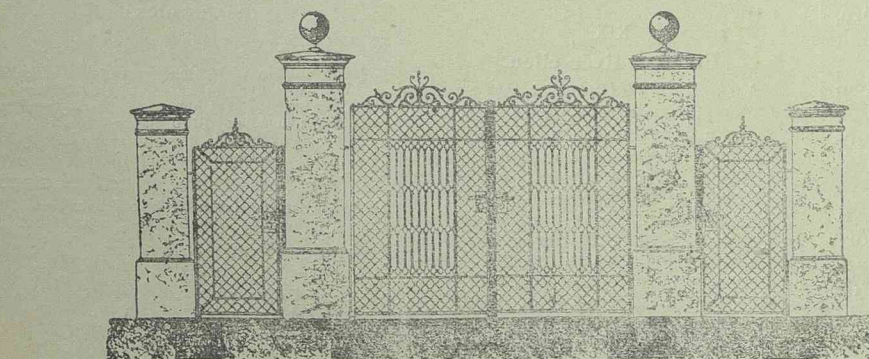
Az „Országos Ipar-Egyesület” által verseny és kivitel képességért ezüst dísz-éremmel kitüntetve.

Séber Gyula

első erdélyi sodrony szövetséget, kert-kerítés és ruganyos aczél sodrony ágybetétek gyára Kolozsvárt, Egyetem-u. 12.

Olcsó kerítések!

Ajánlja minden e szakmába vágó munkát, u. m.: kertek, erdők, vadaskertek, szőlők, sírhegyek stb. bekerítéséhez gépsodronyfonatait, diszkerítéseit és diszkapuit továbbá pince, padlás, felső világossági, maglár és éléskamra ablakok rostélyzatát, majorsági udvarok sodronyfonattal való bevonását, áthányó rosták, szén, koksz, kavics, föld- és porondválogatáshoz, szikraforgó eséplő- és egyéb gépekhez. Továbbá sodrony-ágybetétek (matraczok)

Nemkülönbön zöldre festett légyszövet, szelelő rosták, Backer-féle rosták és egyébféle használatra vas-, réz és ovin szövöttek. Kruppa sodronyszegélyzetek különféle mintákban, fekeretbe foglalt rosták, löher-szíták és szíták különféle eszölokra igen erősen készítettnek és gyári árak szerint számítottak. Aczél tuskák sodrony-kertek, erdők stb. bevonásához jutányos ártól fel is huzatik.

Minden időben semmi sem biztosítja jobban az egészseget, minl a jó és emésztő-képes gyomor, meg a tiszta ivóviz. Kiváló eszköz erre a mohai

ÁGNES

forrás. A mohai viz, mondhatni, mióta a földből előbukt, mindjárt ismeretessé lett kiváló gyógyító hatásairól. A viz olyan mélységből ered, a milyen mélyre a talaj esetleges szennyezettségének fertőző anyagai semmi körülmények között sem juthatnak le, mert 24-féle kitünőbb-nél kitünőbb szűrő földrétet állja útjokat, következésképen tehát a viz

teljesen bacillus-mentes,

azaz a legideálisabban tiszta s így a legegészségesebb ivóviz.

Ennek igazolásául

Sz. 29—1902

M. k. áll. bacteriológiai intézet

Budapestben.

Nem kevésbé jellemző a forrás kitünő tulajdonságai egyikeért a tisztaságára nézve az 1902. február 18-án megejtett bacteriológiai vizsgálatról alkotott vélemény, mely szó szerint a következő:

Az előrebocsátott vizsgálati eredmény tenúsága szerint a mohai ÁGNES-forrás vize bacteriológiai szempontból nagyon tiszta és kifogástalan.

Budapestben, 1902. február 18-án.

3356 9—12

DR. PREISZ HUGÓ s. k.

a magy. kir. áll. bacteriológiai intézet vezetője

Árlapot s prospectust kívánatra bérmentve küld a mohai Ágnes-forrás kezelőse Mohán, Fejérmegye.

Főraktár Kolozsvár és vidékére: Szele Márton urnál (Mátyás király-tér). Egy üveg 16 liter 40 fill., egy egész literes 30 fill., és egy fél literes 20 fill.

A Nagyszebeni Földhitelintézet

törlesztéses jelzálog-kölcsonöket ad:

2000 koronától kezdő összegekben, mely kölcsönök készpénzben fizetettek ki és 4, 4 1/2, 4 3/4 és 5% kamattal és 1/2% kezelési díj mellett a töketörlesztéssel együtt félévi részletekben vissza fizetendők a következő feltételek alatt, még pedig minden 1000 korona töke után fizetendő:

A)	
1. 10 évi törlesztésre félévénként	K. 65.04 f.
2. 20 évi „	K. 41.75 f.
3. 30 évi „	K. 34.79 f.
Legkisebb kölcsön 2000 korona, kivételesen 1000 koronától fogva is.	
B)	
1. 15 évi törlesztésre félévénként	K. 48.52 f.
2. 25 évi „	K. 36.57 f.
3. 35 évi „	K. 32.05 f.
Legkisebb kölcsön 5000 korona.	
C)	
1. 30 évi törlesztésre félévénként	K. 32.92 f.
2. 40 1/2 évi „	K. 29.69 f.
3. 50 évi „	K. 28.22 f.
Legkisebb kölcsön 10 000 korona.	
D)	
1. 50 évi törlesztésre félévénként	K. 26.11 f.
Legkisebb kölcsön 30 000 korona.	
Az ötven évi kölcsönök csak földbirtokokra adatnak, a többiek nagyobb vidéki városokban házakra is megelőző helyszíni szemle után.	
Kölcsön folyamodványok az alulírtakhoz benyújthatók, ki minden bővebb felvilágosítást is készséggel ad.	
Erdélyi erdő-faanyag- és bányá-ügynökség.	
Gombos Benő Kolozsvár, Malom-utca 16. sz.	